

Živa in Mati Božja kmalu z roko v roki na Blejskem otoku

Vzduh slovenskega naravoverja

»**N**aši dedi in majerice so še poznali sveti Prav. Njihovo znanje zdaj lovimo za rep, da bi ga ohranili za svoje vnuke. Tradicionalne tehnike in sodobne tehnologije si lahko smiselno in brez škode za tradicijska izročila podajajo roke. Tudi tradicionalnega naravoverja se ne da enoznačno priklicati iz časov pred pokristjanjevanjem. Lahko pa ustvarjalno vgradimo njegova ključna načela nazaj v jedro naše družbe!« med drugim zapiše Marko Hren v svoji knjigi *Duhovno vodstvo v Sloveniji nekoč in danes, ki je izšla maja letos*.

Knjiga nam večplastno odkriva izvorno duhovnost na ozemlju Slovenije skozi avtorjeva lastna doživljanja, raziskovanja in zavedanja, hkrati pa niza vire in pričevanja, ki dokazujejo obstoj duhovne kulture pred obdobjem pokristjanjevanja. Marko Hren, ki je ustanovitelj Svetovnonazorske kozmološke skupnosti Upasana – sanjava prostost duha, v knjigi spodbuja sodobnega človeka, ki je izgubil stik z izvirnimi kozmologijami, da odkriva resnico o sebi in svetu ter poišče svoj in skupnostni »sveti hram«. Obenem ponuja tudi rešitve in koncepte, ki naj bi miroljubno zaokrožili duhovno prenovo v Sloveniji. V skladu s potrebo po uveljavljanju načel trajnostnega razvoja, ki so sozvočna z načeli tradicijskega dojetanja zakonov narave. Poziva k verodostojni postavitvi Muzeja simbolov slovenstva od poselitve do osamosvojitve, ki ga pripravlja Narodni muzej Slovenije na Blejskem otoku. Z avtorjem knjige smo preleteli njene glavne vsebine.

Ko si bosta Živa in Mati Božja podali roki v zmagi duhovnosti nad dogmami, bo zaživela tudi Slovenija v globinski spravi.

Kaj je glavno sporočilo knjige?

Knjiga spodbuja k verodostojni opredelitvi slovenskih pojmov na področju duhovnosti ter k ureditvi zakonodaje in prakse institucij države tako, da bi naša izvorna duhovna resničnost, ki se izraža v Sloveniji prek številnih skupnosti, dru-



Marko Hren na letošnjem simpoziju o predkrščanskem naravoverju in zgodnjem pokristjanjevanju v Kobaridu

štev in skupin, ki izvajajo raznolike duhovne tehnike za dviganje zavesti ter obrede in duhovne prakse v povezavi z zakoni narave, dobila enakopravno mesto. Razgrinjam resničnost duhovne preнове, ki je potekala v Sloveniji v minulih desetletjih. Svoja štiridesetletna raziskovanja doma in po svetu ter pričevanja, ki so se pri nas v zadnjih letih dvignila na površje, sem strnil v pregledno celoto. Tako je pred nami jasna slika naše predkrščanske zgodovine ter iskanj poti k naravoverskim temeljem in duhovnim tradicijam v Sloveniji. Knjiga želi spodbuditi duhovno in posvetno javnost in institucije, da se začnemo o duhovnosti umirjeno pogovarjati ter s tem prebudimo pristen odnos do narave in vseh njenih delov kot svetega prostora. Bistvo avtohtone duhovnosti je namreč razvijanje spoštljivega, nenasilnega odnosa do naravnega okolja in človeštva kot celote.

Kako razlagate in povezujeate pojma vera in duhovnost?

Knjiga poskuša odpreti globine besednega zaklada duhovnih kod slovenskega jezika. Po obeh vojnah smo sčasoma izgubili svoj avtohtoni duhovni jezik. Z raziskovanjem in oživljanjem starega besedišča lahko prepoznavamo našo bogato avtohtono duhovno kulturo. Upasana je ena od takih besed; je v sozvočju z enakosanskritsko besedo, ki izraža pot in bližino s svetim. Omejeno število ključnih duhovnih besed sem podrobno obdelal v knjigi. S primerjalnim raziskovanjem lahko ugotovimo, da je duhovnost univerzalna kategorija, ki ima povsod enake temelje. Ko govorimo, da je nekdo veren, v resnici povemo, da je verodostojen, pristen, resničen. Indoevropska beseda

Svečeniki smo se vrnili nazaj med ljudi, delujemo v povsem običajnih poklicih.

arham in slovenska beseda hram pomenita sveti prostor, ki predstavlja resničnost, pravo identiteto. Najglobljo resnico o sebi prepoznavamo in živimo skozi duhovnost. Veren človek je tisti, ki je zvest sebi, avtonomen in avtentičen. To pa izključuje dogme. Veren človek ne verjame, temveč išče notranje resnice. Resnica v smislu kognitivnega procesa pa vedno izide iz več virov znanja. Skozi znanost, vede, učenje, skozi tradicijo ter skozi ponotranjeno subjektivno izkušnjo. To je bistvena novost v evoluciji duhovnosti, ki jo označujem kot Duhovnost verzija 4.0.

Ali imamo v Sloveniji avtohtono duhovno vodstvo, odkar so se umaknili staroverski svečeniki?

Misteriji v živo

Zadobrovska 88, Ljubljana
Organizira: MUNAJ, Taja Vetrovec s.p.

SREČANJE Z MARKOM HRENOM

Srečanje z Markom Hrenom, avtorjem knjige *Duhovno vodstvo v Sloveniji nekoč in danes* ter vodjem Svetovnonazorske kozmološke skupnosti Upasana, bo v ponedeljek **7. oktobra ob 18. uri** v klubskih prostorih revije *Misteriji* na Zadobrovski 88 v Ljubljani. Marko Hren bo z nami delil svoje štiridesetletno raziskovanje in izkušnje soočanja z duhovnostjo doma in v svetu ter predstavil glavne vsebine knjige. Knjiga vas čaka, da vas popelje v zanimiva odkritja in razkritja naše duhovne preteklosti ter razsvetli pomen duhovnosti tukaj in zdaj. Vstopnine ni.

Info in prijave: www.munaj.si ali SMS na 041/677089

Naši svečeniki so se spričo nasilja za daljše obdobje res morali umakniti v senco. Zadnji organiziran nastop avtohtonega duhovnega vodstva v Sloveniji je bilo njihovo sodelovanje v partizanskem odporu med drugo svetovno vojno. Poznam vrsto neposrednih pričevanj, iz več slovenskih pokrajin. Staroverci so med prvo in drugo svetovno vojno bili tudi edina resnično vraščena povezovalna mreža duhovnih voditeljev, ki so imeli zaupanje med kritično maso ljudi. Partizanski odpor proti okupatorju je vseboval izbrušeno duhovno vodstvo! Duhovna dimenzija revolucij bo prispevala k novemu razumevanju toka zgodovine. O tem piše tudi dr. Zmago Šmitek v svoji zadnji knjigi *Šešest Divojine*. Medveščkova knjiga *Iz Nevidne strani neba* pa vsebuje vrsto indicov o povezanosti partizanskega in staroverskega vodstva.

Kako je z duhovnim vodstvom v Sloveniji danes?

Duhovna prenova je v resnici zaključena. V Sloveniji je duhovno vodstvo razpršeno, a na povsem drugačen način kot pri predkrščanskih staroselcih, ko je bil vodja srenje tudi duhovni vodja. V zahodni Sloveniji so po Medveščkovih pričevanjih duhovnim voditeljem srenj rekli dehnarji, ki jim sledimo v dvajseto stoletje. V Sloveniji je trenutno registriranih 56 verskih skupnosti. Vsaka ima svoje duhovno vodstvo. Enako velja za številne skupine in društva, ki se ukvarjajo s kozmologijami, jogo, obnavljanjem stika z naravo kot svetega prostora ter gojenjem starih običajev in obredij. Mnogi se udeležujejo rednih letnih simpozijev o predkrščanskem naravoverju in zgodnjem pokristjanjevanju, ki jih organizirata Društvo slovenskih starovercev in Turistično društvo Kobarid. Duhovnost ni več domena odmaknjenih elit, ampak spet postaja domena vsakdanjega življenja. Svečeniki smo se vrnili nazaj med ljudi, delujemo v povsem običajnih poklicih. Sočasno z velikim delom svetovnih

Zadnji organiziran nastop avtohtonega duhovnega vodstva v Sloveniji je bilo njihovo sodelovanje v partizanskem odporu med drugo svetovno vojno.

duhovnih hierarhij se je z občestvom zli-la tudi hierarhija avtohtonega duhovnega vodstva pri nas. Občestva naravovercev se ne da prešteti. Zadnji opazni državni voditelj v Sloveniji, ki je imel tudi vrline duhovnega voditelja in je z dejanji obeležil duhovno prenavo, je bil dr. Janez Drnovšek.

Kakšno je poslanstvo Svetovnonazorske kozmološke skupnosti Upasana, ki jo vodite?

Ena od nalog Upasane je vzpostaviti povezavo med različnimi skupinami, ki gojijo verodostojne duhovne vrednote. Sistematično razpiramo vidike duhovnih korenin in obenem kažemo na kršenje načela nevtralnosti države do verskih skupnosti in vnebovpajočo pristranskost delovanja institucij naše države. To se na primer kaže v neposrednem podpiranju komercialnega interesa religije, ki deluje na našem ozemlju kot prežitek kolonialnega reda. Za svoja obredna mesta ne plačujejo davka na stavbno zemljišče in za njihove duhovne voditelje zdravstveno-pokojninske prispevke plačujejo davkoplačevalci. Duhovnost je sestavni del življenja in vsepovsod prisotni del kulture, tako kot sta to jezik in pisava. Duhovnih identitet je mnogo, zato moramo na tem področju vzpostaviti enakopravnost in nevtralnost države, torej spoštovanje ustavnih načel. Upasana je razgalila, kako slovenski politični vrh topogledno deluje neustavno. Zaustavitelj kolonizacije in vrnitev k etičnim in duhovnim koreninam sta za razmišljanje o duhovnem vodstvu v Sloveniji ključna.

Kako lahko vrnemo načela predkrščanske duhovnosti nazaj v življenje?

Ozaveščamo izvirne pojme in verodostojne gradnike naše avtentične kozmologije. To niso ezoterične spekulacije, temveč trdo raziskovalno delo z vsemi prijemi sodobne znanosti. Odkrivamo številna sozvočja. Z različnimi pristopi bomo izvorno staroversko dediščino povezali v celoto, pri tem pa bo ključna dobra povezanost raziskovalcev na konkretnih primerih. Eden od primerov, ki ga v knjigi podrobneje obravnavam, je oblikovanje zbirke verodostojnih simbolov slovenstva, ki bodo predstavljali duhovno in kulturno dediščino Slovenije na območju nekdanjega staroverskega templja boginji Živi na Blejskem otoku, kjer danes stoji cerkev Matere Božje. Tu mora sodelovati čim širši krog strokovne in laične javnosti. Koncept Muzeja simbolov slovenstva od poselitve do osamosvojitve pripravlja Narodni muzej Slovenije prav na vztrajanje Upasane. Tudi ta projekt bo lahko imel pomembno vlogo pri epilogu duhovne prenove naše družbe. Ko si bosta Živa in Mati Božja kot strpni kolegialni svečenici podali roki v zmagi duhovnosti nad dogmami, bo zaživela tudi Slovenija v drugačni duhovni celosti in nemara tudi v globinski spravi, kar je ključno za sprostitev našega skupinskega ustvarjalnega potenciala.

Taja Vetrovec ❁